

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 659/2021-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Jaroslavom Madarászom, LL.M., Jaskyňová 6, Nitra, proti uzneseniu Okresného súdu Nitra č. k. 16Csp/110/2021 z 24. augusta 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 21. októbra 2021 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa, z ktorej vyplýva, že sťažovateľ sa ako žalobca domáhal na okresnom súde zaplata 7 489 eur spolu s prísl. z titulu bezdôvodného obohatenia žalovanej spoločnosti [REDAKOVANÉ]. Žalobu odôvodnil tým, že so žalovanou uzatvoril zmluvu o dielo, ktorej predmetom bolo dodanie a montáž pergoly. Avšak žalovaná dielo nezhotovila a ani nevrátila peňažné plnenie prijaté od sťažovateľa. Sťažovateľ bol od súdneho poplatku oslobodený, keďže bol v procesnom postavení spotrebiteľa. Okresný súd 10. júna 2021 vydal platobný rozkaz, ktorým žalovaného zaviazal na úhradu dlžnej sumy a na úhradu trov právneho zastúpenia vo výške 507,29 eur.

2. Keďže okresný súd nepriznal sťažovateľovi náhradu trov konania za právny úkon predžalobnej výzvy, podal sťažovateľ proti platobnému rozkazu sťažnosť. Okresný súd sťažnosť sťažovateľa napadnutým uznesením zamietol ako nedôvodnú. Okresný súd v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol, že náhrada trov za predžalobnú výzvu sťažovateľovi nepatrí z dôvodu, že podľa § 251 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) sa za trovy konania považujú len také výdavky, ktoré vznikli v konaní v období od začatia konania do jeho skončenia.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ považuje právny názor okresného súdu za svojvoľný a nerešpektujúci platný právny stav. Sťažovateľ napadnutému uzneseniu tiež vytýka jeho nepreskúmateľnosť z dôvodu neodôvodnenia priznanej náhrady trov vo výške 507,29 eur. Tiež je toho názoru, že úkon predžalobnej výzvy predchádza takmer každej podanej žalobe, preto tento úkon právnej služby nemôže byť príslušenstvom pohľadávky. Na základe uvedeného sa sťažovateľ domáha vyslovenia porušenia základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“).

4. Sťažovateľ tiež tvrdí, že Okresný súd Banská Bystrica v konaní sp. zn. 16Up/1807/2020 a sp. zn. 34Up/263/2021 priznal náhradu trov právneho zastúpenia aj za úkon predžalobnej výzvy. Z dôvodu, že súdy neposkytujú rovnaký zákonný obsah a rovnakú ochranu vlastníckeho práva všetkým, navrhuje aj vyslovenie porušenia základného práva podľa čl. 12 ústavy.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta porušenie uplatnených práv napadnutým uznesením, ktorým okresný súd nepriznal sťažovateľovi náhradu trov konania za predžalobnú výzvu.

6. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

7. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

8. Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, či nie sú arbitrárne, resp. svojvoľné s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

9. Úlohou ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom nie je chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (I. ÚS 19/02).

10. Kompetencie ústavného súdu nenahrádzajú postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužívajú sa na skúmanie tvrdenej nesprávnosti, pretože ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom. Postup v súdnom konaní, zisťovanie a hodnotenie skutkového stavu, výklad iných než ústavných predpisov a ich aplikácia sú pri riešení konkrétnych prípadov záležitosťou všeobecných súdov. Ústavnému súdu preto neprislúcha posudzovať zákonnosť

vydaných súdnych rozhodnutí za predpokladu, že nimi nebolo porušené ústavou zaručené právo či sloboda. Kritériom na rozhodovanie ústavného súdu musí byť najmä intenzita, akou malo byť zasiahnuté do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv alebo slobôd, a v spojitosti s tým zistenie, že v okolnostiach prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k obmedzeniu, resp. odopretiu základných práv alebo slobôd (IV. ÚS 238/07, IV. ÚS 70/08).

11. Ústavný súd iba celkom výnimočne podrobnejšie preskúmava rozhodnutia všeobecných súdov o trovách konania. Problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (III. ÚS 151/2013). Ústavný súd pri posudzovaní problematiky trov konania, postupuje nanajvýš zdržanlivo a k zrušeniu napádaného výroku o trovách konania sa uchýľuje výnimočne, napr. keď zistí, že došlo k porušeniu práva na súdnu ochranu extrémnym spôsobom alebo, že bolo zasiahnuté aj iné základné právo (I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011).

12. Podľa § 251 CSP trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vznikli v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva.

13. V napadnutom uznesení okresný súd dospel k záveru, že § 251 CSP sa za trovy konania považujú len také výdavky, ktoré vznikli v konaní, teda v období od začatia konania do jeho skončenia. Jednotlivé úkony právnej služby musia byť posudzované samostatne so zreteľom na to, či išlo o odôvodnený a účelne vynaložený výdavok, ktorý strane sporu vznikol v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva (I. ÚS 207/2019). Keďže náklady na predžalobnú výzvu sú vždy vynaložené pred začatím konania, nemožno ich zahrnúť pod trovy konania. Tiež uviedol, že odmenu za predžalobnú výzvu nemožno v znení vyhlášky považovať za trovy súdneho konania. Význam zakotvenia tohto samostatného úkonu právnej služby však podľa názoru súdov spočíva v tom, že tieto náklady by bolo možno jednoznačnejšie uplatniť ako príslušenstvo pohľadávky. Podľa § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka náklady spojené s uplatnením pohľadávky sa považujú za príslušenstvo pohľadávky. Preto je možné si náklady na predžalobnú výzvu uplatniť priamo v žalobe popri istine, úrokoch či úrokoch z omeškania.

14. Podľa § 13a ods. 1 písm. d) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej aj „vyhláška“) odmena vo výške základnej sadzby patrí aj za predžalobnú výzvu. Podľa dôvodovej správy ministerstva *„kvalifikovanou predžalobnou výzvou možno v konečnom dôsledku odvrátiť súdne konanie a teda má svoj účel, v dôsledku čoho by advokátom mala byť priznaná odmena za takýto úkon v rámci náhrady trov právneho zastúpenia“*. Okresný súd k uvedenému správne uviedol, že úmysel ministerstva k vyhláške nemôže žiadnym spôsobom zmeniť znenie CSP ako zákona, keďže vyhláška je podzákonným právnym predpisom. Je tiež zrejmé, že vyhláška bola vydaná v nadväznosti na predchádzajúci procesný kódex Občiansky súdny poriadok. Preto sťažnosť sťažovateľa zamietol ako nedôvodnú.

15. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom okresného súdu nestotožňuje, nemôže samá osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého uznesenia. Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet dôvod, aby sa spochybňovali závery napadnutého uznesenia, ktoré, berúc zreteľ na zdržanlivý prístup, ústavný súd nemá dôvod hodnotiť ako arbitrárne či nepreskúmateľné.

16. Ústavný súd dospel k záveru, že námietky sťažovateľa neodôvodňujú prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, pretože sú zjavne neopodstatnené. Ustanovenie § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde dáva v záujme racionality a efektivity konania ústavnému súdu právomoc posúdiť prijateľnosť návrhu predtým, než dospeje k záveru, že o návrhu rozhodne meritórne nálezom. Za zjavne neopodstatnenú považuje ústavný súd takú sťažnosť, keď uplatnené námietky nie sú spôsobilé spochybníť ústavnosť napadnutých rozhodnutí. Ide o situácie, keď ústavnej sťažnosti chýba ústavnoprávna dimenzia. Tak je to aj v tomto prípade, preto ústavný súd sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol. Ústavný súd dodáva, že v ústavnej sťažnosti absentoval petit. Avšak aj napriek tomu ústavný súd nevyzýval sťažovateľa na odstránenie uvedenej vady podania z dôvodu, že doplnenie petitu by vo výsledku rozhodnutia ústavného súdu nič nezmenilo.

17. Ústavný súd na úrovni *obiter dicta* uvádza, že ustanovenie § 251 CSP v rovine definície normuje trovy konania a spája ich s konaním. Relevanciu tak nadobúda začatie konania (§ 156 CSP) a v tej súvislosti aj posúdenie úkonov – príprava a prevzatie právneho zastúpenia, spísanie žaloby a pod., ktoré sú realizované (a zrejme často aj zaplatené) ešte pred formálnym začatím konania, ale súdy ich za spadajúce pod § 251 CSP štandardne považujú (III. ÚS 642/2021). K výdavkom, ktoré vznikli v konaní, patria aj tie, ktoré vznikli v priamej súvislosti s jeho začatím, do sféry ktorého predžalobná výzva nepatrí. Kým pre porovnanie spísanie žaloby so začatím konania súvisí priamo, predžalobná výzva síce môže mať význam, avšak nie je bezpodmienečne nevyhnutá pre uplatnenie nároku na súde (II. ÚS 22/2020).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. novembra 2021

Robert Šorl
predseda senátu